

De paardenkliniek in Utrecht

Alles voor het paard

De grote deuren schuiven automatisch open na een druk op de knop. Een ruime binnenplaats met daarin zeven stands verschijnt. 'Ontvangstruimte', geeft een bordje aan. De deuren sluiten automatisch achter ons. We zijn binnen in de paardenkliniek op het terrein van de faculteit Diergeneeskunde in Utrecht, onlangs volledig vernieuwd.

WILMA WOLTERS

De paardenkliniek in Utrecht was jaren 's lands grootste en bekendste praktijk waar paarden terechtkonden met gezondheidsproblemen. In 2007 is de kliniek vernieuwd en voorzien van allerlei snufjes zodat de kleine 30 paardendierenartsen en specialisten nog beter in kunnen spelen op de verschillende aandoeningen waar de binnengebrachte paarden mee te maken hebben. De kliniek kent Europees specialisten op het gebied van chirurgie (heelkunde), voortplanting, inwendige ziekten, anesthesiologie en diagnostische beeldvorming. Jaarlijks worden er zo'n 7.500 paarden en pony's behandeld. Dierenarts Astrid Spierenburg gaf Veehouder &

Dierenarts een rondleiding in deze moderne kliniek.

Opereren

De kliniek kent drie hoofd takken: voortplanting, heelkunde (met name kreupelheden en chirurgie) en inwendige ziekten (bijvoorbeeld koliek en luchtwegproblemen). "Of eigenlijk zijn er vier takken", verbetert Spierenburg zichzelf, "want er is ook een 'gewone' praktijk aan de kliniek verbonden. Vier paardendierenartsen bezoeken zo'n 2.500 klanten in de omgeving van Utrecht. En omdat de kliniek op het faculteitsterrein staat, loopt onderwijs ook in de paardenkliniek door al deze disciplines heen", vertelt Spierenburg als we

richting een van de twee operatiekamers lopen. Door het raampje in de deur zien we shetlander Snowwhite op zijn rug op het operatiebed liggen, de wond aan zijn rechterschouder is zojuist verbonden. In de OK's heerst overdruk die voorkomt dat viezigheid naar binnen waait, en we mogen dan ook niet verder. Maar de assistenten rijden het bed de OK uit, en de nog onder narcose verkerende Snowwhite wordt in een takel gehangen en in de recoveryruimte gelegd. Dat zijn ronde boxen met wanden van rubber, waar een paard zijn roes uit kan slapen. Bij het opstaan daarna kan het dier zich zo niet bezeren. Rondom de recoverybox loopt een verhoogde vloer, zodat dierenartsen het dier van boven af in de gaten kunnen houden en zelf niet in gevaar komen als het paard om mocht vallen. Snowwhite wordt via zijn neusgat voorzien van zuurstof. "Als een paard lang ligt, komt er veel druk op de onderste long, daarom worden paarden in de recovery altijd aan de zuurstof gelegd", legt Spierenburg uit. Na de recovery gaan de paarden naar stal, of komen ze op de intensive care. Voor de OK's is er een enorme lege ruimte. "De monsterbaan", wijst Spierenburg, "met achterin een extra ruwe, van klinkertjes gelegde volte." Ook ligt hier een manege met een zachte bodem. "Soms laat een paard alleen onder het zadel zijn probleem

Deze merrie staat in de behandelbox voor een controle-onderzoek door de paardendierenarts.

Shetlander Snowwhite kwam naar de faculteitskliniek voor de behandeling van een wond aan zijn rechterschouder.

De kliniek beschikt over twee goed uitgeruste operatiekamers. Door het raampje kijken we naar binnen.

In de operatiekamers heerst overdruk. Die moet voorkomen dat viezigheid van buitenaf naar binnen waait.

zien. Hier kunnen we de dieren onder het zadel laten lopen. De kliniek heeft zelf ook twee ervaren ruiters tot zijn beschikking. Soms kun je de klacht alleen voelen als je zelf op het dier zit, of soms blijkt het paard de klacht met een ander op zijn rug niet te hebben. Dit kan soms al veel ophelderen."

Voortplanting

De kliniek heeft een goedgekeurd dekstation. Er is een eigen dekhengst aanwezig, de Friese stamboekhengst Folkert, en een schouwhengst genaamd Billy. Een merriehouder loopt met het dier voor de box van Billy langs en zo controleren we of de merrie hengstig is of niet. "Dat geeft soms net zoveel informatie als alle testen die wij hier kunnen doen", lacht Spierenburg. "Verder spoelen we hier embryo's die worden ingevroren of direct in ontvangsters overgezet, en kunnen we de kwaliteit van sperma beoordelen." In de gang naast het dekstation zijn boxen te vinden waar merries met eventueel hun veulens staan. "Paardeneigenaren brengen hun merrie hier om drachtig te worden, of willen dat wij haar begeleiden als ze gaat veulen." Alle bijna 100 boxen door de hele kliniek heen zijn trouwens voorzien van een luik met daaronder een lopende band. Mest gaat door het luik en wordt afgevoerd naar de mestplaat. Speciale ponyboxen zijn er ook; die zijn kleiner en de voerbak en watervoorziening zijn lager geplaatst. Hengstenboxen zijn juist voorzien van hogere wanden.

Inwendige ziekten

Op de gang van de afdeling Inwendige ziekten laat Astrid Spierenburg een lopende band zien. "Hier zetten we bijvoorbeeld paarden op met luchtweg- en keelaandoeningen. Als ze lopen, zijn deze problemen vaak beter zichtbaar." Ook wordt de band gebruikt voor inspanningsonderzoek. Verder kent Inwendige ziekten koliekboxen, voorzien van ronde wanden, een zachte vloer en een takel. "Soms moet bij koliek worden besloten om het dier te euthanaseren. De takel kan het dier dan uit de stal halen." Er is een neurologiebox, ook met ronde wanden en een zachte vloer. "Hier kan ook het licht helemaal uit, dat is nodig bij een paard met tetanus bijvoorbeeld." Er zijn infuuspompen voor de intensive care; die staan in een aparte ruimte en komen uit in de stal. "Zo hoeven we alleen de pomp aan te zetten en krijgt het dier 24 uur per dag de benodigde medicatie, zonder dat er continu iemand naast hoeft te staan." Er is een spoedlaboratorium. "Als we snel iets willen weten, kunnen we daar bijvoorbeeld bloed testen." Er is een speciale oogruimte, waar het licht met een dimmer kan worden aangepast om het oog goed te bekijken. Ook een laserbehandeling aan bijvoorbeeld ogen of keel is mogelijk in een daarvoor speciaal ingerichte ruimte.

Bijzondere afdelingen

Paarden met koorts, diarree of andere

mogelijk besmettelijke zaken, worden op een aparte vleugel opgevangen en komen in isolatiestallen te staan. "Die zijn voor de dieren ook alleen van buiten bereikbaar, ze kunnen niet eerst de kliniek door en dan in die stal terecht komen", verduidelijkt Spierenburg. Elk van deze zes stallen is voor de medewerkers ook alleen vanuit een clean room te bereiken; eerst moet er worden omgekleed en handen gewassen. Omdat hier minder zicht is op de paarden hangen in elke isolatiestall camera's. De kliniek heeft eigen hoefsmeden in dienst. Die kan bijzonder beslag aanbrengen en leidt studenten op. Tot slot heeft de paardenkliniek ook de beschikking over een euthanasieruimte. Vanachter gewapend glas kan een eigenaar eventueel toekijken. "Eerst krijgt het dier een versuffend middel, de eigenaar mag dan nog bij het paard om afscheid te nemen. Daarna kan hij vanachter gewapend glas toekijken hoe het paard meer narcose-middel krijgt toegediend." En ook hier zien we weer een takel; direct achter de euthanasieruimte bevindt zich de koelcel. Voordat de rondleiding ten einde is, gaan we nog eenmaal bij Snowwhite kijken in de recovery. Die staat ondertussen weer, nog wat wankel en versuft met zijn tong een stukje uit zijn mond. Maar opstaan is ook met een ingepakt voorbeen gelukt. "Dat komt helemaal goed", ziet het geofende oog van Spierenburg.

